

AN ANALYTICAL OVERVIEW OF THE REBIRTH OF THE OLYMPIC GAMES AND THE OLYMPIC MOVEMENT

Gheorghe BRANIȘTE, Assoc. Prof. PhD
Dunarea de Jos University of Galati, Romania

Abstract

Collective mentality, due to specialized literature together with media, perpetuated the idea that the rebirth of the Olympic Games and the opening of the modern era in this respect is to be exclusively attributed to Baron Pierre de Coubertin (1863 – 1937).

Such a perspective on Coubertin's role in reviving the Olympics and placing them at the forefront of the world's sports championships is somehow to the detriment of all of Coubertin's forerunners who sought to revitalize the Olympic movement over time from the Renaissance to the moment when the initiatives of Baron de Coubertin come to life and became a landmark in the history of the Olympic Games. In fact, the modern Olympics are the work of all those who have endeavored to keep alive the principles, spirit, and cultural heritage of ancient Greece.

This article aims to highlight the efforts of all those who tried, long before Pierre de Coubertin, to keep alive the Olympic spirit and the healthy principles promoted by the ancient Olympic Games in order to understand the implications of the discussed phenomenon on the economic, social and cultural development of modern society.

The special merit of Baron de Coubertin is that he understood better than others the educational, economic and cultural potential of the Olympic Games and that he militated with all the means at his disposal to bring the Olympic Games back on the world public stage.

The centuries-old efforts of generations of prominent humanists, state and public figures, representatives of historical science, education, upbringing, physical culture and sports, which led to the formation in the most developed countries of an environment capable of perceiving, supporting and implementing the idea of reviving the Olympic Games. This idea was enthusiastically received by Pierre de Coubertin and brilliantly implemented by him thanks to his talent, education, dedication and passion.

That is why, thanks to the talent, education, dedication and passion of all those who have been involved in keeping the "Olympic flame" alive over time, starting with Renaissance thinkers, continuing with Pierre de Coubertin and beyond, we can now understand and channel the educational potential and the impact of the Olympic Games on the moral and physical development of the new generation of students willing to assume the models of devotion, fair play, ambition and dedication of the dozens of generations of athletes who climbed the Olympic podiums.

Keywords: Olympic Games, Olympic Movement, humanistic education

Introducere

Atât în mentalul colectiv, cât și în literatura de specialitate s-a înrădăcinat ferm viziunea potrivit căreia meritul exclusiv pentru renașterea Jocurilor Olimpice trebuie să îi fie atribuit baronului Pierre de Coubertin, fiind recunoscut drept inițiatorul organizării Jocurilor Olimpice moderne de către toate sursele de informare care studiază fenomenul, datorită faptului că a reprezentat un factor decisiv pentru reluarea organizării competițiilor internaționale cu scopul a populariza sportul și implicațiile lui pozitive în evoluția societății.

O astfel de standardizare a rolului jucat de Pierre de Coubertin în renașterea Jocurilor Olimpice considerăm că este unilaterală și, într-o anumită măsură, exagerată, îndepărtând cititorul de la o gamă impresionantă de informații cu caracter istoric care pot deveni o o bază

fundamentală a educației în spiritul umanismului. Astfel, din analiza de ansamblu a evenimentelor și personalităților care au contribuit într-o mai mare sau mai mică măsură la păstrarea vie a spiritului olimpic și a pricipiilor promovate prin jocurile olimpice ale Greciei Antice se poate constata că este necesară reînvierea unui număr semnificativ de evenimente și nume de acțiuni care au contribuit la renașterea Jocurilor Olimpice ca parte importantă a moștenirii culturale a Greciei Antice, în același timp cu evaluarea obiectivă a rolului și acțiunilor personajului public remarcabil, istoric, scriitor și profesor Pierre de Coubertin în acest proces.

Atenția noastră se îndreaptă în studiul de față către principalele repere ale eforturilor unor generații de umaniști de seamă, oameni de stat și personalități publice, reprezentanți ai diverselor ramuri științifice (istorie, educație, cultură fizică și sport, etc.), care au dus la formarea unui mediu optim pentru acceptarea, susținerea și punerea în aplicare a ideii de revigorare a Jocurilor Olimpice după o perioadă de câteva secole în care spiritul olimpic a suferit un declin, iar mișcările sportive de masă au avut caracter izolat și sporadic. Elementul cheie al acestui proces a fost faptul că ideea a fost primită cu entuziasm și adusă la viață de Pierre de Coubertin, rezultatul fiind implementarea ei cu succes, datorită talentului, educației, dăruirii și pasiunii sale, dar și datorită acțiunilor înaintașilor săi care au propagat până la el necesitatea păstrării vie a spiritului olimpic.

Fundamentare

Răspântia culturală și educațională care a contribuit major la revigorarea interesului pentru Jocurile Olimpice, parte esențială a moștenirii culturale a Greciei Antice, a fost reprezentată de perioada Renașterii (secolele XIV-XV), când a luat naștere și a început să se dezvolte intens în țările europene o mișcare al cărei scop principal a fost revoluționarea compartimentelor fundamentale ale vieții publice (artă, cultură, politică, sport etc.) pentru a permite exprimarea și manifestarea liberă și neîngrădită și să elibereze individul și cultura de sub canoanele restrictive ale Bisericii Catolice, întrucât dominația bisericii asupra statului, culturii, vieții sociale, care era caracteristică epocii anterioare a Evului Mediu târziu, cu dogmele și idealurile sale caracteristice ascetice, a intrat în conflict acut cu viața reală și cu nevoia de libertate de expresie (Bubka, 2013).

Semnificația specială a epocii Renașterii s-a manifestat prin reforma cardinală a sistemului de instruire și educație. Sistemul scolastic medieval de educație a fost răsturnat și i s-a opus un nou sistem, bazat pe dezvoltarea morală, mentală și fizică a indivizilor. În această reformă, un loc proeminent a fost ocupat de studiul moștenirii antice grecești, care s-a reflectat în politica a numeroase concepte ale Greciei Antice, precum și în lucrările filozofilor, în operele literare, în pictură și arhitectură etc. Astfel, vedem cum gimnastica (în accepțiunea ei din Grecia antică), precum și jocurile olimpice și alte jocuri antice grecești, care erau foarte populare în antichitatea greacă, prin faptul că reprezentau ocazii unice de a demonstra frumusețea corpului uman și a capacităților fizice ale sportivilor, și totodată promovau concurența loială și comportamentul nobil, nu au putut nicicum să rămână în afara atenției umaniștilor (Ștoli, 1868; Colimon, 1960).

Nevoia de a da frâu liber dorințelor de exprimare liberă a personalității, de manifestare a individualității creatoare s-a exprimat nu numai într-o atitudine critică față de fundamentele dogmelor medievale și justificarea distrugerii lor, ci și în dorința de a construi o nouă autocontemplare bazată pe interesul unei persoane pentru lumea sa interioară, realitatea înconjurătoare, spre a ridica demnitatea naturii umane și dreptul inalienabil al omului de a-și

dezvolta abilitățile și satisface nevoile sale. Astfel de opinii s-au dovedit a fi diametral opuse ideilor medievale ascetice, conform cărora natura umană era considerată o sursă de ispită, iar dezvoltarea mentală, educația și știința erau considerate excese periculoase, ducând la mândrie diabolică, păcate de moarte și o îndepărtare de divinitate. (Stepanov, 2007; Lukov, 2013).

Umaniștii renașcentiști, care au intrat în conflict cu învățăturile și ideile medievale, au fost forțați să caute fundamente pentru opiniile lor și le-au găsit în cultura antică. Ideile filosofice ale lui Socrate, Platon sau Aristotel, referitoare la politică, literatură, arte plastice, arhitectură, sculptură, au reprezentat motivația pentru cultivarea educației și instruirii în spiritul Greciei Antice. Această civilizație, așa cum a arătat istoria ulterioară, a avut un efect uriaș și benefic asupra dezvoltării și vieții lumii moderne. S-a dovedit că idealurile și valorile care stau la baza civilizației grecești antice sunt eterne și fundamentale pentru omenire, iar realizările sale în diferite domenii de activitate au fost cu adevărat remarcabile și nu și-au pierdut semnificația nu numai pentru epoca Renașterii, ci și pentru lumea modernă. (Platonov, Guskov, 1994; Bulatova și Bubka, 2012).

Baza opiniilor umaniștilor Renașterii a fost credința în puterea individului de a stabili ordinea socială și formele de viață socială, care ar trebui să fie în primul rând întruchipate în sistemul de instruire și educație. Această zonă ar trebui să fie impregnată cu spiritul umanismului și bazată pe studiul aptitudinilor și abilităților individuale ale fiecărui copil, pregătirii lui pentru viața reală pe baza dezvoltării multilaterale a aspectelor spirituale și fizice ale naturii sale și anume a caracteristicilor morale, mentale și fizice ale unei persoane care predetermina diferențele adevărate între oameni (Lunin, 2012; Shcherbakova, 2019).

O abordare diferențiată necesită a fi acordată analizei popularizării moștenirii antice grecești în domeniul educației fizice și sportului și dezvoltarea acesteia în noi condiții istorice. Aici observăm că sistemul de gimnastică antică includea diverse jocuri în aer liber, care erau utilizate în special de copii; un sistem de exerciții fizice din programul de pentatlon (alergare, săritură în lungime, aruncare cu sulița, aruncarea discului, lupte); exerciții cu mingea, acrobații, dansuri rituale și de luptă, completate de acompaniament muzical (Aristotel, 1983). Multilateralitatea pregătirii fizice a celor implicați a fost completată în mod natural de muzică și dans, contribuind la plasticitatea și armonia mișcărilor (Droizen, 1890).

Educația fizică a copiilor din Grecia Antică începea la vârsta de 7-8 ani. La împlinirea vârstei de 15 ani, educația fizică căpăta o orientare athletică (sportivă). Cele mai populare au fost exercițiile în lupte, lupta cu pumni, pentatlon, alergare, sărituri. La vârsta de optsprezece ani, când grecii ieșeau din vârsta adolescenței și deveneau cetățeni cu drepturi depline, educația fizică obținea o orientare militarizată – inițierea în mânăuirea diferitelor tipuri de arme, deplasări militare, mânăuirea diferitelor atelaje militare (Ghiro, 1913).

Importanța educației fizice pentru dezvoltarea multilaterală a unei persoane a fost promovată pe scară largă de filozofi, scriitori și poeți, politicieni, reprezentanți de seamă ai medicinei. De exemplu, Socrate a susținut ideea că „ar fi o rușine, din cauza propriei ignoranțe, să îmbătrânești pentru a nu vedea nici măcar singur ceea ce este capabil să fie corpul uman în plinătatea frumuseții și puterii sale” (Xenofan, 1935). Medic remarcabil, naturalist și fondator al medicinei antice, Hipocrate a remarcat că „Gimnastica, exercițiile fizice, mersul trebuie să intre cu fermitate în viața de zi cu zi a tuturor celor care doresc să își mențină capacitatea de muncă, sănătatea, o viață deplină și fericită. Așa cum croitorii curăță pânza, scoțând-o din praf, tot așa gimnastica curăță corpul” (Hipocrate, 1936).

Atitudinea față de gimnastica antică s-a manifestat în mod clar în pasiunea pentru perfecțiunea corporală a grecilor antici și s-a reflectat în lucrările sculpturale. Legătura dintre

sculptura antică și gimnastica antică a fost demonstrată în mod convingător de celebrul istoric german al antichității Ernet Curtius în lucrarea sa fundamentală *The History of Greece* (Curtius, 1883). Această lucrare reflectă legătura strânsă dintre prosperitatea celor mai cunoscute școli de artă și gimnastica antică, arătându-se că corpul gol al alergătorilor, aruncătorilor sau luptătorilor, afișat în lucrările de sculptură ale lui Miron, Apollonius, Lisip, Praxitele și alți sculptori din Grecia antică, este o ilustrare clară a perfecțiunii spirituale și fizice a grecilor antici.

Popularitatea gimnasticii antice în Grecia Antică a fost atât de mare, încât filozofii au folosit materialul vizual al acesteia pentru a-și confirma ideile. De exemplu, Aristotel (Aristotel, 1983) a remarcat că sistemul de stat, medicina, construcțiile navale și orice altă activitate ar trebui construite prin analogie cu bazele gimnasticii antice. În toate artele și științele, care cuprind un oarecare anumit domeniu, dar nu se limitează doar la o parte a acestuia, există un astfel de departament, al cărui conținut examinarea a tot ceea ce îi corespunde cel mai bine întregului domeniu. „Astfel, de exemplu, arta gimnasticii înseamnă examinarea tipurilor de exerciții de gimnastică și pentru cine sunt mai utile, ce exerciții ar trebui recunoscute ca fiind cele mai bune, ce exerciții sunt potrivite pentru majoritatea oamenilor și, în sfârșit, dacă cineva nici măcar nu se străduiește să dobândească o experiență și cunoștințe adecvate despre ceea ce se referă la calitatea concurenței, conducătorul ce dirijează cu exercițiile de gimnastică ar trebui să contribuie în continuare la dezvoltarea acestei abilități în el, cel puțin la un nivel satisfăcător”(Aristotel, 1983).

Sistemul european de educație și instruire în Evul Mediu, care se afla în sub dominația ideatică a reprezentanților clerului bisericesc și a dogmelor restrictive ale bisericii catolice, era foarte departe de viziunile grecilor antici în domeniul educației fizice și gimnasticii, cel puțin în ceea ce privea perfecțiunea fizică și frumusețea corpului uman ca unul dintre aspectele active ale eficacității sistemului de instruire și educație (Rousseau, 2016).

Proeminentul filozof, teolog și reformator german Martin Luther (1483-1546) a insistat asupra folosirii raționale a timpului liber de către oameni, dintre care o parte ar trebui să fie dedicată artelor, iar cealaltă exercițiilor de gimnastică. Prima alungă grijile și tristețea, a doua promovează sănătatea și face corpul mai flexibil și ambele protejează oamenii de lăcomie, voință și jocuri de noroc (Luther, 2011).

François Rabelais (1494-1553), unul dintre cei mai marcanți reprezentanți ai umanismului francez, scriitor, medic și om de știință, a descris în operele sale un mediu de viață în care s-au creat condiții pentru practicarea exercițiului fizic și îngrijirea corpului ca model de educație ideală. Scrima, înotul în diverse moduri, săriturile, alergarea și aruncarea etc. au fost recomandate ca activități de bază, iar terenul, piscina, băile erau considerate ca edificii necesare (Rabelais, 2017).

Lucrarea fundamentală a profesorului umanist ceh Jan Amos Komensky (1592-1670) *Marea Didactică*, care a fost publicată în 1657, includea ca obligatorie educația fizică în sistemul școlar de educație, considerată ca o componentă importantă a procesului de educației și instruire. Komensky a dezvăluit în detaliu conținutul procesului de educație fizică, a reflectat legătura strânsă a acesteia cu educația spirituală și estetică (Komensky, 1875).

Opinii similare asupra educației fizice, a rolului exercițiilor fizice pentru dezvoltarea multilaterală a unei persoane, și implicațiile întărirea sănătății sale au fost descrise și de către filozoful și educatorul englez John Locke (1632–1704), care și-a conturat punctele de vedere în lucrarea sa *Gânduri asupra educației* (Locke, 1988).

Filosoful și educatorul franco-elvețian Jean-Jacques Rousseau (1712–1778), în tratatul său *Émile, or On Education* (Rousseau, 2016), dezvoltând punctele de vedere ale lui Locke și Comenius, a acordat o atenție deosebită necesității unei abordări prioritare a executării exercițiilor, precizând faptul că „...doar eforturi considerabile pot să asigure la o persoană dezvoltarea calităților fizice necesare și a capacității de a depăși diferite dificultăți”.

De o mare importanță pentru popularizarea moștenirii antice grecești a fost lucrarea în șase volume a celebrului medic și om de știință italian Girolamo Mercurialis (1530–1606) *Arta gimnasticii* (1569). Conținutul acestei lucrări se bazează pe generalizarea și dezvoltarea opiniilor gânditorilor și doctorilor Greciei Antice - Platon, Aristotel, Hipocrate, Galen asupra rolului gimnasticii în asigurarea sănătății și longevității vieții, conștientizând că „... Cel mai sigur mod de a menține sănătatea este alimentația adecvată și exercițiile fizice practicate rațional”. Primele trei cărți ale acestei lucrări fundamentale sunt dedicate istoriei gimnasticii și agonisticii grecești antice.

Ca urmare a acestor demersuri, amintite aici, dar și a altora, se remarcă o creștere a interesului pentru practicarea sistematică a exercițiilor fizice și pentru organizarea competițiilor sportive, cu atât mai mult cu cât promovarea gimnasticii, a educației fizice și a competițiilor, ca parte importantă a unui stil de viață sănătos, a instruirii și a educației, s-a reflectat în interesele și hobby-urile oamenilor, în special ale tinerilor din toate timpurile. Începând cu secolele XIV-XV, diferite forme de gimnastică și sport pătrund treptat în viața populației diferitelor țări europene. Jocurile populare cu mingea, scrima, canotajul, concursurile de hipism și competițiile gondolierilor câștigă popularitate în Italia. Golful, biliardul, scrima se dezvoltă în Anglia, precum și crichetul și crochetul aduse de coloniștii din India. În Suedia, se desfășoară competiții în alergare, lupte, curse de cai, iar jocurile asemănătoare hocheiului și handbalului câștigă popularitate. Patinajul pe gheață devine un hobby masiv în Olanda. În Franța, se dezvoltă în mod activ diverse jocuri sportive cu o minge și o rachetă, mulți locuitori sunt pasionați de șah. Procese similare au loc și în alte țări europene (Bulatova și Bubka, 2012).

Concluzii

Dezvoltarea interesului pentru gimnastică, educație fizică și competiții sportive în epoca Renașterii, dar și în epoca subsecventă, a Iluminismului, a generat un curent de opinie favorabil tendinței ideologice bazate pe rolul decisiv în dezvoltarea socială a realizărilor din domeniul științei, a sistemului de educație și de instruire a unei persoane. Cultul rezonabilului și naturalului a fost asociat nu numai cu gimnastica antică și cu opiniile asupra rolului său în educația unei persoane promovate de către filozofii, scriitorii, poeții și medicii greci antici, ci și cu un adevărat fenomen cultural, sportiv și educativ promovat în antichitate, precum Jocurile Olimpice și alte competiții majore din Grecia antică (Komensky, 1885).

Acest fenomen și-a bazat longevitatea și puterea exemplului deoarece a fost creat pe baza rațiunii și umanismului, un rol special a fost atribuit oamenilor cu o mare experiență de viață, o viziune largă, adevărați cunoscători ai realizărilor culturale și a activității mentale. Alături de reprezentanți de seamă ai politicii, filosofiei, pedagogiei, literaturii și diferitelor tipuri de artă, apar gânditori care sunt fascinați de ideea perfecțiunii corpului uman și de dezvoltarea capacităților sale fizice (Bulatova, Bubka, 2012).

Gânditori proeminenți, educatori, personalități publice, reformatori, reprezentanți ai artelor plastice (Platonov, Guskov, 1994; Platonov și colab., 2009) devin propagandiști activi ai activității motorii, educației fizice, diferitelor tipuri de gimnastică ca mijloc de educare și întărire a sănătății oamenilor.

Așadar, trebuie să recunoaștem rolul fundamental al principiilor promovate de antichitatea grecească, dar, în egală măsură, trebuie să apreciem contribuția majoră a reprezentanților Renașterii la păstrarea vie a acestor principii și a spiritului olimpic. Acest lucru înseamnă că umanitatea datorează la fel de mult vizionarilor renascentiști, cât datorează și inițiatorilor jocurilor olimpice.

Referințe bibliografice

1. Bubka S. N. Sporturile olimpice: moștenirea greacă veche și starea actuală: dis. ... doctor în științe în educație fizică și sport: 24.00.01; NUFVSU. K., 2013.
2. Lukov V. Renaștere. Enciclopedia Științelor Umaniste, 2013; 1:249-306.
3. Stepanov A.V. arta renascentista. M.: Azbuka-klassika, 2007.
4. Platonov V.N., Guskov S.I. Sport olimpic: [manual]: în 2 kn.K.: Olymp.l-ra, 1994..
5. Bulatova M.M., Bubka S.N., Platonov V.N. Jocurile Olimpice. 1896–1972 K.: Literatura Olimpică, 2012
6. Lunin A. Renașterea: o revoluție în artă și știință. Viața: istorie, cultură, artă, 8 mai 2012.
7. Shcherbakova E.V. Karmyshova S.A., Ogoltsova E.G. Trăsături ale gândirii pedagogice în Renaștere. Tânăr om de știință, 2019; 1 (239): 187-190.
8. Colimon M. Histoire des jeux Olympiques.Grand Pavois Reportage, 1960. N 1.
9. Aristotel. Politică. Opere: în 4 vol. M.: Gândirea, 1983. T. 4. p. 375–644.
10. Droizen I. Istoria elenismului.Sankt Petersburg: Ed. K.T. Soldatenkon, 1890.
11. Ghio I. Lecturi istorice. Viața privată și publică a grecilor. Sankt Petersburg: O.N. Popova, 1913.
12. Xenofan. Scrieri socratice. M.-L., 1935.
13. Hipocrate. Scrieri alese. M.: Medgiz, 1936.
14. Curtius E. Istoria Greciei. M.: Tipografie. P. P. Briskorn, 1883. Vol. 2.
15. Aristotel. Poetica. Opere: în 4 vol. M.: Gândirea, 1983. T. 4. p. 645–680.
16. Aristotel. Politică. Opere: în 4 vol. M.: Gândirea, 1983. T. 4. p. 375–644.
17. Rousseau Jean-Jacques. Emil, sau Despre educație. Moscova: Editura multimedia Strelbitsky, 2016.
18. Komensky Ia. A. Didactică grozavă. Supliment la revista „Școala noastră primară”. Sankt Petersburg, 1875.
19. Platonov V.N., Guskov S.I. Sport olimpic: [manual]: în 2 kn.K.: Olymp.l-ra, 1994.
20. Platonov V.N., Sportul olimpic: în 2 volume.T. 1. K., 2009.
21. Luther M. Discuție la masă. Odessa: Lalea, 2011.
22. Rabelais François. Gargantua și Pantagruel. Kiev: Folio, 2017.